

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA BUGOJNO**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE
BUGOJNO ZA 2018.-2020. GODINU**

Bugojno, juni 2017. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona	4
2.1. Makroekonomske projekcije BiH za razdoblje 2015. - 2020. g.	4
2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2017. - 2020. g.	6
2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2017.-2020.	11
3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2018.-2020.	17
3.1. Projekcije prihoda za period 2018.-2020.	17
3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2018.-2020.	20
3.3. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama	24
4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno ..	26

1.Uvod

U skladu sa Zakonom o Budžetu FBiH (Službene novine FBiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16) urađen je dokument okvirnog Budžeta Općine Bugojno za period od 2018. do 2020. godine (skraćeno: DOB) koji služi kao polazna osnova za izradu Nacrta Budžeta za 2018. godinu i koji sadrži procjene Budžeta za 2019. i 2020. godinu.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj općine u trogodišnjem periodu.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period sa viših nivoa vlasti (SBK i FBiH) trebaju biti objavljene i osnova su za izradu dokumenta okvirnog Budžeta.

Zakonom o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16), propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument, vlada odnosno općinski načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Teškoća za primjenu ovako definisanih zakonskih odredbi predstavlja činjenica da su novim Zakonom o budžetima u FBiH definisane iste procedure i rokovi za pripremu budžetskih dokumenata za sve nivoe vlasti, zatim da se u pripremi navedenih dokumenata treba bazirati na smjernicama ekonomske i fiskalne politike viših nivoa vlasti koje općine ne dobivaju u periodu pripreme svojih budžetskih dokumenata, odnosno činjenica da se nisu dostavile smjernice sa viših nivoa vlasti (FBiH, SBK) u roku ili se nisu ni dostavile kako je predviđeno Zakonom o Budžetu FBiH.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog Budžeta općine Bugojno za period 2018.-2020. se temelji na slijedećim dokumentima/informacijama:

- Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2017.-2019. (elektronska verzija dokumenta; Sarajevo, objava: juni 2016. godine);
- Dokument okvirnog Budžeta SBK za period 2017.-2019. (elektronska verzija dokumenta; Travnik, objava: juli 2016. godine);

- Procjenama i projekcijama prihoda Srednjobosanskog kantona za 2017. godinu i za razdoblje 2018.-2020. godine (dostavljeno Općini Bugojno od ministarstva finansija SBK, maj 2017),
- Projekcijama prihoda od indirektnih poreza za razdoblje 2018.-2020. godine objavljenim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje,
- Statističkim podacima objavljenim u Statističkom godišnjaku i mjesečnim statističkim pregledima Federacije Bosne i Hercegovine za 2016. i 2017. god. (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, januar 2017. godine),
- Statistički podaci od Federalnog zavoda za programiranje razvoja.
- Nacrt strategije razvoja Općine Bugojno za period 2011.-2020. godine

Procjena prihoda za Općinu Bugojno 2018.-2020. je urađena po osnovu istorijskog principa (izvještaja o izvršenju budžeta iz proteklih godina i drugih finansijski pokazatelja iz proteklih perioda).

Važno je imati u vidu da DOB, kao okvirni dokument za donošenje Budžeta, predstavlja osnovu za planiranje godišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih zahtjeva iako je gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona

2.1 Makroekonomske projekcije BiH za razdoblje 2015. - 2020. godine

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za BiH za razdoblje 2015.- 2020. godine.

INDIKATORI	ZVANIČNI PODACI 2015	PROJEKCIJE				
		2016	2017	2018	2019	2020
Nominalni BDP u mil KM	29.462	30.389	31.709	33.245	34.962	36.925
Nominalni rast u %	4,5	3,1	4,3	4,8	5,2	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,8	100,2	101	101,2	101,4	101,5
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	29.229	30.334	31.391	32.844	34.494	36.379
Realni rast u %	3,7	3	3,3	3,6	3,8	4,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	-1,1	0,9	1,2	1,5	1,4
Potrošnja u mil KM	29.619	30.231	31.385	32.631	33.981	35.382
Realni rast u %	1,5	2,4	2,7	2,7	2,7	2,7
Vladina potrošnja u mil KM	6.160	6.283	6.409	6.537	6.668	6.801
Realni rast u %	0,8	1,2	0,5	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	23.459	23.947	24.975	26.094	27.313	28.580
Realni rast u %	1,7	2,7	3,2	3,2	3,3	3,2
Vladine investicije u mil KM	535	508	635	857	1.097	1.382
Realni rast u %	-53,5	-5,8	23,2	33,4	26,1	24,1
Privatne investicije u mil KM	4.489	4.579	4.945	5.292	5.688	6.058
Realni rast u %	10,6	1,5	7,9	6,9	7,4	6,4
Uvoz u mil KM	15.281	15.327	16.301	17.415	18.678	19.875
Realni rast u %	0,9	2,3	4,8	5,3	5,2	4,2
Izvoz u mil KM	9.863	10.139	10.863	11.716	12.694	13.691
Realni rast u %	6,3	4,7	5,3	5,6	5,5	4,4
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	12,5	13,2	13,2	13,5	13,9	14,7
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-5,4	-4,4	-5	-5,5	-6	-6,2

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2017. godine

Prema podacima i projekcijama Direkcije za evropsko planiranje (DEP) i Federalnog ministarstva finansija, koji su navedeni u tabeli 1., može se vidjeti da se između 2015. i 2016. godine u BiH desio pad realnog BDP-a od 0,7 % (sa 3,7 % na 3 %), dok se u narednim godinama očekuje rast, od 3,3 % u 2017. godini do 4,1 % u 2020. godini.

Očekivani ekonomski rast nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja, te ekonomski rast EU bi trebali poticati BiH prema ekonomskom razvoju u periodu 2018.-2020. godine. Ovo je i više nego iskompenziralo odsustvo snažnog doprinosa rastu od strane proizvodnje i izvoza električne energije iz 2015. i 2016. godine kada je došlo do normalizacije sistema nakon velikih problema u prethodnim godinama. Ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekućih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inostranstva.

Makroekonomska kretanja u srednjoročnom periodu imaju uglavnom pozitivan trend, te fokus izvoznih i ekonomskih mjera BiH treba svakako usmjeriti na rast BDP-a zemalja iz okruženja i regije, iako je u istim tim zemljama u prethodnom periodu vladala makroekonomska nestabilnost. Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5 % u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast (GDP) u 2017. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2016. godinu sa realnom stopom od 3,3 %. Nakon toga se u 2018. godini očekuje dodatno ubrzanje na stopu od 3,6 %.

Projekcije za period 2018. – 2020. godina podrazumijevaju nastavak postepenog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postepeno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do daljnjeg jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3,8 % u 2019. te 4,1 % u 2020. godini.

Tokom 2017. očekuje se postepen oporavak BiH privrede. Očekuje se da bi BiH tokom 2017. i 2018. godine trebala u velikoj mjeri provesti strukturalne reforme. Predajom aplikacije za članstvo u EU, ukupni poslovni ambijent je dosta povoljniji u odnosu na prethodne godine. Rast izvozne potražnje bi trebao potaći, u velikoj mjeri izvozno orijentiranu industrijsku proizvodnju koja bi u 2017. trebala ostvariti rast od približno 5 %. Energetski sektor (rudnici, proizvodnja električne energije i proizvodnja koksa i derivata nafte) bi u 2017. i 2018. godini trebao ostvariti povećanje ukupne proizvodnje.

Dosljedna i pravovremena implementacija „Reformske Agende“ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja BiH kompanija što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tokom 2017. godine očekuje se i značajniji doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH.

Daljnje jačanje oporavka većine industrija u EU tokom 2016. godine se koristi kao pretpostavka projekcije intenziviranja oporavka BiH industrijske proizvodnje sa projiciranim godišnjim rastom od preko 5%. Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne potražnje trebala rezultirati daljnjim povećanjem BiH prerađivačke industrije i njenom postupnom vraćanju na nivo pretkriznog razdoblja. Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Tako se prema projekcijama DEP-a za 2017. godinu u BiH očekuje realno povećanje ukupnog BiH izvoza od 5,3 %. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bi bila poboljšana i na kraju 2017. godine iznosila bi oko 67 %.

Na BiH tržištu rada u 2016. godini registrovano je povećanje ukupne radne snage, što je rezultat rasta proizvodnje a time i povećanja broja zaposlenih, odnosno smanjenja broja nezaposlenih lica. Podaci sa početka 2017. godine ukazuju da broj zaposlenih u BiH postepeno nastavlja rasti. Promjene na tržištu rada su determinisane poslovnim okruženjem u BiH i regionu, odnosno obimom investicija i vanjske trgovine.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2017. - 2020. g.

U protekle tri godine ekonomija Federacije BiH je ostvarila skroman ekonomski rast. Prema procjenama Federalnog ministarstva finansija nakon rasta nominalnog Bruto društvenog proizvoda (BDP) od 3,0 %, kao i realnog BDP od 2,2 %, u 2015. godini, nominalni BDP za 2016. godinu iznosio je približno 19,2 milijardi KM sa nominalnim

rastom od 4,5 %, dok je realni BDP za 2016. godinu iznosio približno 18,9 milijardi KM s realnim rastom od 3,9 %. Prema projekcijama za 2017. godinu nominalni BDP bi trebao imati intenzivniji rast od 5,7 %, dok bi rast realnog BDP trebao iznositi 4,9 % u 2017. godini. Kako nominalni, tako i realni BDP svoj rast bi trebali nastaviti i u narednom periodu, što bi trebalo rezultirati stopom od 6,6 % nominalnog rasta, odnosno stopom od 4,6 % realnog rasta u 2019. godini. (Tabela 2.)

Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira za Federaciju BiH se temelje na pokazateljima u 2015. i 2016. godini te projekcijama za period 2017.-2019. godine koje su objavljene u Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH, a baziraju se na podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Tabela 2. Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH za razdoblje 2014 - 2019. godine

Indikator	Procjene FMF-a		Projekcije FMF-a			
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Nominalni BDP u mil.KM	17.813	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942
Nominalni rast u %	2,5 %	3,0 %	4,5 %	5,7 %	6,2 %	6,6 %
Realni BDP u mil.KM (prethodna g.=100)	17.625	18.204	18.929	19.867	21.162	22.135
Realni rast u %	1,4 %	2,2 %	3,9 %	4,9 %	6,5 %	4,6 %

Izvor: Prema podacima iz DEP-a iz materijala: “DOB makroekonomske projekcije 2017-2019.” Sarajevo, mart 2016. godine. (Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017. – 2019. godina, Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2016. godine).

U 2017. godini očekuje se nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja i jačanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH. Očekivano jačanje ekonomskog rasta i zaposlenosti u okruženju bi trebalo osigurati značajan rast ne samo izvoza nego i domaće potražnje koja se u značajnoj mjeri finansira inostranim priljevima. Pozitivan utjecaj na ekonomski rast kako u BiH, tako i u Federaciji BiH ima i ubrzavanje rasta u Austriji na 1,5 % u 2016. godini. Pored postepenog poboljšanja eksternog okruženja, projekcije ekonomskog

rasta FBiH za 2017. godinu podrazumijevaju odsustvo elementarnih nepogoda (suša i poplava) i normalnu hidrološku situaciju u hidroelektranama i uobičajenu razinu remonta u elektroenergetskom sistemu. Također, očekivana stabilizacija svjetskih cijena je trebala zaustaviti deflaciju u 2016. godini koja je u prethodnom periodu predstavljala ozbiljnu prijetnju za ekonomski rast BiH. Povratak inflacije se očekuje tokom 2017. i narednih godina. Uprkos tome za razdoblje 2018– 2020. očekuje se daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u FBiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog okruženja.

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku za 2016. godinu podaci o industrijskoj proizvodnji u FBiH govore da je obim industrijske proizvodnje u 2016. godini imao rast od 2,6 % u odnosu na 2015. godinu. Upoređujući period I-III 2017. sa istim periodom iz 2016. obim industrijske proizvodnje je također povećan za 2,6 %.

U razdoblju I – III 2017. godine ukupan izvoz je iznosio 1.6 milijardi KM i u prosjeku je mjesečno rastao do 8,0 %, dok je ukupan uvoz iznosio 2.7 milijardi KM i u prosjeku je rastao do 14,0 %.

Trgovinski deficit Federacije BiH za razdoblje I – III 2017. godine iznosi 1.128.106.000 KM. Postotak pokrivenosti uvoza izvozom Federacije BiH za razdoblje I – III 2017. godine je 59,2 %. Očekivanja su da u naredne tri godine Federacija BiH zabilježi kontinuirani rast izvozne aktivnosti i to u 2017. godini za 7,9 %, te u 2018. godini za 8,0 %. (Izvor *Federalni zavod za statistiku BiH „Mjesečni statistički pregled Federacije BiH“ br. 5/17, DOB makroekonomske projekcije 2017-2019.“ Federalno ministarstvo finansija, Sarajevo, maj 2016. godine*)

Tržište rada

Broj zaposlenih u Federaciji BiH u 2016. godini, u odnosu na prethodnu, uvećao se za 1,74 %, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih osoba smanjio za 3,1 %, što se odnosi uglavnom na privatni sektor.

Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj evidenciji u 2016. godini na području Federacije BiH je 457.974 osobe. U usporedbi s godišnjim prosjekom broja zaposlenih u

2015. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih. U 2016. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 377.854 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje za 12.350 osoba u odnosu na 2015. godinu.

Ukupan broj zaposlenih prema kadrovskoj evidenciji u mjesecu martu 2017. godine na području Federacije BiH je 462.473 osoba, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,3 % u odnosu na februar u 2017. godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2016. godini na području Federacije BiH u martu 2017. došlo je do povećanja broja zaposlenih za 1,0 %. Krajem marta 2017. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 365.255 nezaposlenih osoba, što predstavlja smanjenje za 6.660 lica ili 1,8 % u odnosu na februar u 2017. godine.

Tabela 3. *Usporedba zaposlenih / nezaposlenih u Federaciji BiH*

	2013	2014	2015	2016	2017 (mart)
Broj zaposlenih	435.113	443.587	450.121	457.974	462.473
Broj nezaposlenih	388.704	391.427	390.204	377.854	365.255

Izvor: Federalni zavod za statistiku BiH „Mjesečni statistički bilten Federacije BiH br. 5/17.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za mart 2017. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 867 KM. U toku mjeseca marta 2017. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 4 % u odnosu na februar u 2017. godine.

Javni sektor nije zabilježio značajnije promjene kada je broj zaposlenih u 2016. godini u pitanju. Razlog tome leži u činjenici da su još uvijek na snazi budžetske restrikcije za novo zapošljavanje. To znači da bi broj zaposlenih u javnom sektoru Federacije BiH u 2017. godini mogao ostati na istoj razini kao prethodne godine. Kad je u pitanju privatni sektor broj zaposlenih se povećao u odnosu na prethodnu 2016. godinu i postoje

pretpostavke da bi u 2017. godini broj zaposlenih u privatnom sektoru trebao rasti zbog povećanja stranih investicija i planiranih infrastrukturnih projekata na svim nivoima vlasti.

Oblasti u kojima Vlada Federacije BiH provodi strukturne reforme i koje će biti u fokusu u narednom periodu su:

- **javne finansije, oporezivanje i fiskalna održivost** – Izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u Federaciji BiH uvedena su dodatna ograničenja i kontrola potrošnje nižih nivoa vlasti, usvojena je Strategija za upravljanje javnim dugom;
- **poslovna klima i konkurentnost** – zakonsku proceduru su prošli Zakon o unutrašnjem platnom prometu, Zakon o privrednim društvima, te Zakon o direktnim stranim ulaganjima. Također, usvojen je i Program javnih investicija;
- **tržište rada** – usvojen je Zakon o radu, te je potpisan Opći kolektivni ugovor. Također, donesena je Uredba o prvom zapošljavanju i samozapošljavanju za čiju realizaciju su planirana sredstva u iznosu od 50 mil. KM za 2016. Izdvajanje sredstava za ove namjene planirano je i u 2017. i 2018. godini;
- **reforma socijalne zaštite i penzija** – fokus je na izradi Zakona o PIO-u, kao i Zakona o organizaciji PIO-a;
- **vladavina prava i dobro upravljanje** – potrebno je raditi na efikasnijoj borbi protiv korupcije, prevenciji sukoba interesa u pravosuđu, jačanju profesionalizma i disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, unapređenju integriteta policijskih agencija i saradnje policija na svim nivoima vlasti. Radi se na donošenju strategije za borbu protiv korupcije i terorizma;
- **reforma javne uprave** – usvojena je Uredba o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH uz kategorizaciju privrednih društava, Izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi, te Zakona o državnim službenicima i namještenicima, započeto je uspostavljanje modernije, kompetentnije, transparentnije, efikasnije, fleksibilnije i odgovornije javne uprave. Također, u toku 2017. godine biće potrebno izvršiti reorganizaciju državnih organa, usvojiti ključne principe reforme javne uprave, te uspostaviti sistem određivanja plata na osnovu vrijednosti, kao i revidirati kadrovske planove.

2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2017-2020

Srednjobosanski kanton (SBK) zauzima 3.189 km² površine i čine ga dvanaest općina: **Bugojno**, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Procjene Federalnog zavoda za statistiku pokazuju da u ovom kantonu ima 251.714 stanovnika, što je 10,83 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (78,9 u SBK naspram 89,4 stanovnika po km² u FBiH).

Evropska unija kao preduvjet za aplikaciju BiH u članstvo EU traži usvajanje **Reformske agende između svih nivoa vlasti u BiH**, koja uključuje njenu provedbu kroz niz reformi i bolnih rezova u svim sferama društva u BiH. Taj dokument precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnost javne uprave, jačanje kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i finansijsku stabilnost.

Provedba Reformske agende će morati započeti bez odlaganja. Širok set srednjoročnih prioriteta bit će prerađen u konkretne inicijalne mjere i pothvate, koji će biti pripremljeni i provedeni u predstojećim mjesecima 2017. godine, sa svakom institucijom pojedinačno. Ove mjere i pothvati će biti razrađeni do daljnjih preciznijih mjera koje će Reformsku agendu pomjeriti s njene početne faze dalje u srednjoročno razdoblje. Provedba ovog dokumenta značajno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u SBK i njenim općinama.

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u Federaciji BiH na dan 31.12.2015. godine iznosio je 103.066 i viši je za 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u SBK iznosio je 10.908 i viši je za 168 ili 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u SBK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 10,6%.

Ukupan broj registriranih preduzeća u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosio je 134.019, dok je u SBK broj registriranih preduzeća iznosio 12.803.

Broj registriranih preduzeća u Općini Bugojno iznosi 2.122 što čini 68 preduzeća na 1000. stanovnika.

Tabela 4. Stanovništvo i Struktura poslovnih subjekata u SBK po općinama za 2016. god.

Općine	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravne osobe	Jedinice u sistemu	Obrti	
UKUPNO SBK	251.973	12.803	4.821	2.578	5.404	50,8
Bugojno	31.220	2.122	659	376	1.087	68,0
Busovača	17.773	827	294	131	402	46,5
Dobretići		41	26	13	2	25,6
Donji Vakuf	13.828	677	220	147	310	49,0
Fojnica	11.979	592	200	94	298	49,4
G. Vakuf-	20.519	1.010	265	146	599	49,2
Jajce	26.867	949	392	225	332	35,3
Kiseljak	20.454	1.255	540	257	458	61,4
Kreševo	5.149	337	180	52	105	65,4
Novi Travnik	23.767	953	405	242	306	40,1
Travnik	53.054	2.553	976	591	986	48,1
Vitez	25.763	1.487	664	304	519	57,7
FBiH	2.206.231	134.019	55.491	28.941	49.602	60,7

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017. godine.

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja u FBiH u 2015. godini, zabilježen je rast bruto domaćeg proizvoda. Ostvareni nominalni bruto domaći proizvod na nivou FBiH za 2015. godinu je iznosio 18.697 mil. KM, sa realnim rastom u procentu od 3,1% (minimalna stopa rasta 5%). U periodu 2011. - 2015. godine ostvaren je prosječan rast BDP-a u procentu od 2,5 %.

U srednjobosanskom kantonu procjenjuje se da je u 2015. godini ostvaren GDP u iznosu od 1.304 miliona KM, što u odnosu na GDP Federacije iznosi 7,6 %. Procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u SBK iznosi 5.163 KM ili 70,3 % od prosjeka Federacije. U općini Bugojno u 2014. i 2015. godini GDP per capita je iznosio oko 3.700

KM. (Napomena: Zadnji objavljeni podaci Zavoda za statistiku FBiH za GDP-Bruto društveni proizvod za SBK po općinama su objavljeni u 2015. godini)

Po izračunu indeksa razvijenosti Federalni zavod za programiranje razvoja za 2015. godinu na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar SBK je općina Vitez, dok je na posljednjem mjestu po rangu općina Dobretići.

Industrijska proizvodnja SBK i Općine Bugojno

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u iznosu od 6.260 mil. KM što je za 1,9 % više u odnosu na izvoz u 2015. godini, dok je u SBK izvoz iznosio 702 mil. KM ili 6,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz SBK u 2016. godini učestvuje u ukupnom izvozu Federacije BiH s 11,22 %. U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u iznosu od 10.925 mil. KM ili 5,50 % više u odnosu na 2015. godinu, dok je u SBK uvoz iznosio 932 mil. KM ili 14,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz Kantona učestvuje u ukupnom uvozu F BiH s 8,53 %.

Povećanje izvoza zabilježeno je u većini općina SBK u 2016. godini. Najviše izvoze općine Travnik (298 mil. KM) i Jajce (128 mil. KM) a najmanje općina Dobretići (4 mil. KM). Pokrivenost uvoza izvozom za SBK iznosi 75,36 %.

Općina Bugojno u 2016. godini je ostvarila ukupni izvoz od oko 53 mil.KM i uvoz u iznosu od oko 35 mil.KM što čini 154 % pokrivenosti uvoza izvozom.

(Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017)

Tržište rada SBK i Općine Bugojno

Prosječan broj zaposlenih u 2016. godine na području SBK je 43.474, što predstavlja rast od 4,5 % u odnosu na 2015. godinu. U 2016. godini prosječan broj nezaposlenih u SBK iznosio je 38.748 osoba, što je za 4.726 osobe manji broj u odnosu na broj zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih za Općinu Bugojno u 2016. iznosio je 4.305 dok je prosječan broj nezaposlenih iznosio 5.768 što čini razliku od 1.463. Prosječna neto plaća za SBK je 678,00 KM dok je prosječna neto plaća za Općinu Bugojno 642,00 KM što je ispod prosjeka uzimajući u obzir sve općine SBK.

Tabela 5. Prosječna zaposlenost, nezaposlenost i plaće po općinama u SBK za 2016. god.

Općine	Prosječan broj zaposlenih	Prosječan broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća
UKUPNO SBK	43.474	38.748	678,00
Bugojno	4.305	5.768	642,00
Busovača	2.008	2.940	709,00
Dobretići	34	94	913,00
Donji Vakuf	1.670	2.854	687,00
Fojnica	1.959	1.963	735,00
G. Vakuf - Uskoplje	2.679	2.971	688,00
Jajce	3.146	3.744	827,00
Kiseljak	3.785	2.492	625,00
Kreševo	1.188	600	658,00
Novi Travnik	3.395	3.629	773,00
Travnik	13.183	7.519	661,00
Vitez	6.122	4.174	607,00

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017.

Projekcije prihoda SBK

Projektirane stope rasta prihoda za SBK za 2017., 2018., i 2019. godinu iznose 3,2 %, 3,2 % i 3,1 % respektivno. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2016. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i trošarina na duhan.

Najveći generator suficita prihoda od neizravnih poreza u navedenom razdoblju je PDV, s obzirom na njegovo značajno udio u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu s projektiranim stopama rasta potrošnje. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generiraju preko 65 % apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda. Odjeljenje očekuje da će zbog pojačane supstitucije cigareta rezanim duhanom i snaženja crnog tržišta vrijednost tržišta duhanskih prerađevina rasti usporeno, a pad potrošnje

cigareta bit će sve izraženiji, U takvim okolnostima u 2017., 2018., i 2019. može se očekivati nastavak trenda usporavanja rasta prihoda od trošarina od 3 %, 3,1 % i 2,8 % respektivno i sve manji nominalni efekti. Svi ostali prihodi doprinose apsolutnom rastu neizravnih poreza manje od 10%. Tu spadaju carine, ostale nepobrojane trošarine i ostali prihodi. Projekcije carina prate projektirane stope rasta uvoza I uključuju efekte primjene sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA.

Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa

Prihodi od neizravnih poreza s Jedinstvenog računa Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) je detaljno regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste.

Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 35/14) se osiguralo uključivanje Grada Sarajeva i općina Kantona Sarajevo u izravnu raspodjelu prihoda od neizravnih poreza s nivoa Federacije BiH. Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 94/15) finansiranje funkcija kantona umanjeno je na 51,23 % umjesto prijašnjih 51,48 % prihoda s Jedinstvenog računa, a za financiranje funkcija Grada Sarajeva namijenjeno je 0,25% a za „posebne rashodovne potrebe“ Kantona Sarajevo koeficijent je smanjen s 2 na 1,9658. Naime, prema prijašnjem Zakonu, kanton je dio prihoda određivao općinama i Gradu, što nije u skladu s Ustavom F BiH i ostalim zakonima o lokalnoj samoupravi. Zbog izmjene zakona došlo je do promjene u raspodjeli javnih prihoda prema Kantonima i Općinama.

Raspodjela prihoda od neizravnih poreza s jedinstvenog računa za SBK očekuje se u iznosu od 123,1 milijuna u 2016., što predstavlja **rast od 3,1%** u odnosu na 2015. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, i 120,3 milijuna u 2017. godini što predstavlja **pad od 2,3%** u odnosu na 2016. godinu. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 125,9 milijuna KM u 2018. godini, te 134,1 milijuna KM u 2019. godini.

U tabeli 6. je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza Kantona i općine Bugojno pojedinačno sa Jedinstvenog računa za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. g. i projekcije prihoda za razdoblje 2017. - 2019. godina.

Tabela 6: Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2015. godinu, revidirane projekcije za 2016. godinu i revidirane projekcije prihoda za period 2017.-2019. godina

Indirektni porezi	Izvršenje 2015	2016	2017	2018	2019
SBK	141.794.477	146.650.642	143.323.876	150.011.627	159.751.221
Kanton	119.372.099	123.075.508	120.283.543	125.896.191	134.070.076
Bugojno	3.259.496	2.990.875	2.923.027	3.059.421	3.258.056
Busovaca	1.471.699	1.614.091	1.577.475	1.651.083	1.758.280
Dobretići	71.840	169.797	165.945	173.688	184.965
Donji Vakuf	1.367.018	1.407.471	1.375.542	1.439.728	1.533.203
Fojnica	1.135.076	1.204.942	1.177.608	1.232.557	1.312.582
Gornji Vakuf-Uskoplje	1.783.692	2.008.919	1.963.347	2.054.960	2.188.379
Jajce	2.214.733	2.636.962	2.577.142	2.697.396	2.872.527
Kiseljak	1.609.222	1.884.129	1.841.387	1.927.310	2.052.441
Kresevo	500.829	497.115	485.838	508.508	541.524
Novi Travnik	2.202.418	2.180.761	2.131.291	2.230.741	2.375.573
Travnik	4.815.351	4.922.056	4.810.399	5.034.861	5.361.752
Vitez	1.991.002	2.058.017	2.011.331	2.105.183	2.241.863
općine	22.422.378	23.575.134	23.040.332	24.115.436	25.681.145

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija 2016.

Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od izravnih poreza rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Efekti naplate prihoda od poreza na dobit od uvođenja Zakona o porezu na dobit, pokazuju blagi rast za kantonalne Budžete, a koji se različito odražavaju za svaki kanton pojedinačno.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

U 2017. godini za SBK i općine projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 21.8 milijuna KM., što predstavlja daljnje povećanje u odnosu na nivo ovih prihoda u 2016. godini dok je porast ovih prihoda projiciran i u narednim godinama.

3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2018.-2020.

3.1 Projekcije prihoda za period 2018.-2020. godinu

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Bugojno iznosi 7.520.000 KM u 2018. godini, 7.720.000 KM u 2019. godini i 8.065.000 KM u 2020. godini. Projekcija ukupnih prihoda za 2018. godinu predviđa manji iznos u odnosu na planirano u 2017. godini jer, najvećim dijelom, transferi sa viših nivoa vlasti u tekućoj godini ne ostvaruju se kako je planirano.

Tabela 7. Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2018. - 2020.

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno 2015.	Ostvareno 2016.	Plan 2017.	Projekcije		
						2018.	2019.	2020.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	6.832.154,00	7.385.936,00	8.069.000,00	7.520.000,00	7.720.000,00	8.065.000,00
2	710000	PRIHODI OD POREZA	5.170.242,00	5.569.124,00	5.082.000,00	5.167.000,00	5.452.000,00	5.830.000,00
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	2.696,00	7.163,00	7.000,00	7.000,00	8.000,00	9.000,00
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	609,00	1.887,00	3.000,00	3.000,00	2.000,00	3.000,00
6	714000	Porez na imovinu	803.405,00	1.193.100,00	835.000,00	900.000,00	955.000,00	1.000.000,00
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	452,00	20.387,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
8	716000	Porez na dohodak	825.600,00	1.003.561,00	980.000,00	1.000.000,00	1.030.000,00	1.060.000,00
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	3.536.644,00	3.341.431,00	3.250.000,00	3.250.000,00	3.450.000,00	3.750.000,00
10	719000	Ostali porezi	836,00	1.595,00	2.000,00	2.000,00	2.000,00	3.000,00
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	1.591.867,00	1.512.488,00	2.247.000,00	1.853.000,00	1.808.000,00	1.835.000,00
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	49.287,00	23.836,00	44.000,00	50.000,00	55.000,00	60.000,00
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	1.537.162,00	1.486.852,00	2.200.000,00	1.800.000,00	1.750.000,00	1.770.000,00
14	723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	5.418,00	1.800,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	5.000,00
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.051,00	52.500,00	440.000,00	250.000,00	210.000,00	200.000,00
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	2.051,00	52.500,00	440.000,00	250.000,00	210.000,00	200.000,00
18	733000	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	67.994,00	138.562,00	300.000,00	250.000,00	250.000,00	200.000,00
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	67.994,00	138.562,00	300.000,00	250.000,00	250.000,00	200.000,00
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	0,00	113.262,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0,00	113.262,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26	813000	Primici od financijske imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno juni, 2017.

Prihodi od indirektnih poreza

Prihodi od indirektnih poreza su porez na dodanu vrijednost (PDV) i porezi koji pripadaju Direkciji cesta.

Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je zajedno sa porezima koji pripadaju Direkciji cesta se predviđa, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u iznosu od 3.250.000 KM za 2018. godinu

Predviđeni iznos prihoda od indirektnih poreza u 2017. u iznosu od također 3.250.000 KM je manji za 2,72 % od izvršenja u 2016. godini jer je došlo do smanjenja procenta učešća općine Bugojno u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza u skladu sa Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i način raspoređivanja tih prihoda za 2016. (Službene novine FBiH, br.1/16).

U 2019. godini planiran je prihod od indirektnih poreza u iznosu od 3.450.000 KM i u 2020. godini 3.750.000 KM.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u narednom srednjoročnom periodu u 2017. godini iznosi 980.000 KM, u 2018.godini 1.000.000 KM, u 2019. godini 1.030.000 KM i u 2020. godini 1.060.000 KM.

Porezi na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonalnim propisima.

Projekcija ovih prihoda za 2017. godinu je 835.000 KM , za 2018.godina 900.000 KM , za 2019.godina 955.000 KM i za 2020. godinu 1.000.000 KM.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse (naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje, administrativne takse, komunalne takse i naknade i ostale općinske naknade)

- novčane kazne
- posebne naknade
- ostale neporezne prihodi (uključujući i vlastite prihode korisnika Budžeta općine)

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2017. godini iznosi 2.247.000 KM. Dalje, projekcija neporeznih prihoda u 2018.godini iznosi 1.853.000 KM, u 2019. godini 1.808.000 KM i u 2020. godini 1.835.000 KM. (**Tabela 7**)

Potrebno je napomenuti da su neporezni prihodi još uvijek najslabija tačka sagledavanja prihoda koji se kao takvi različito tretiraju u Federaciji BiH, kantonima i općinama, zbog čega treba uslijediti njihovo specificirano i unificirano praćenje.

Također potrebno je da se nadležne općinske službe više angažiraju oko povećanja tekućih transfera sa viših nivoa vlasti koji imaju tendenciju pada zbog nemogućnosti viših nivoa vlasti da sufinansiraju kapitalne projekte lokalnih zajednica tj. Općina.

Napomena: Na osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, planirano je da Općinsko vijeće do 31.12.2017. donese novu Odluku o komunalnim djelatnostima i naknadama o kojoj značajno zavisi ukupna visina neporeznih prihoda Općine za Budžet 2017. godine.

3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2018. - 2020.

Očekivana projekcija rashoda i izdataka Općine Bugojno iznosi 7.520.000 KM u 2018. godini, 7.720.000 KM u 2019. godini i 8.065.000 KM u 2020. godini. Projicirani ukupni rashodi i izdaci za 2018. su manji u odnosu na planirane u 2017. godini što je u skladu sa ostvarenim prihodima do 31.05.2017. godini kao i mjerama štednje. Mjere štednje kod javne potrošnje bi se trebale provoditi kroz ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno osiguranje normalnog funkcionisanja rada javne uprave kao i osiguravanje sredstava za infrastrukturne projekte i investicije.

U **tabelama 8.** su urađene projekcije prihoda i rashoda Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za razdoblje 2018-2020. godine:

Tabele 8. Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji općine Bugojno za razdoblje 2018.-2020.

R. b.	Ekonom. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2016.	Plan 2017.	Projekcije		
					2018.	2019.	2020.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	7.599.704,00	8.069.000,00	7.520.000,00	7.720.000,00	8.065.000,00
2	600000	Tekuća pričuva		35.000,00	37.000,00	40.000,00	45.000,00
3	610000	Ukupni tekući rashodi	7.455.869,00	7.807.000,00	7.186.000,00	7.373.000,00	7.635.000,00
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.081.184,00	2.316.000,00	2.330.000,00	2.350.000,00	2.400.000,00
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	187.067,00	214.000,00	216.000,00	218.000,00	220.000,00
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	572.306,00	622.000,00	625.000,00	640.000,00	650.000,00
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashidi	3.193.382,00	3.298.000,00	2.800.000,00	2.850.000,00	2.950.000,00
8	615000	Kapitalni transferi	1.409.945,00	1.342.000,00	1.200.000,00	1.300.000,00	1.400.000,00
9	616000	Izdaci za kamate	11.985,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	143.835,00	227.000,00	297.000,00	307.000,00	385.000,00
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	66.915,00	95.000,00	70.000,00	80.000,00	85.000,00
12	822000	Izdaci za financijsku imovinu	0,00	55.000,00	150.000,00	190.000,00	300.000,00
13	823000	Izdaci za otplate dugova	76.920,00	77.000,00	77.000,00	37.000,00	0,00
14		Broj zaposlenih	92	92	90	90	90

R. b.	Funkc. kod - Klasa	RASHOCI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Ostvareno 2016.	Plan 2017.	Projekcije		
					2018.	2019.	2020.
1		UKUPNO	7.599.704,00	8.069.000,00	7.520.000,00	7.720.000,00	8.065.000,00
2	01	OPĆE JAVNE USLUGE	3.248.419,00	3.813.000,00	3.850.000,00	3.900.000,00	4.100.000,00
3	02	OBRANA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	03	JAVNI RED I SIGURNOST	116.000,00	116.000,00	116.000,00	120.000,00	120.000,00
5	04	EKONOMSKI POSLOVI	970.921,00	699.000,00	750.000,00	780.000,00	800.000,00
6	05	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	153.884,00	140.000,00	150.000,00	155.000,00	170.000,00
7	06	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	736.097,00	1.133.000,00	780.000,00	800.000,00	820.000,00
8	07	ZDRAVSTVO	23.000,00	23.000,00	24.000,00	25.000,00	25.000,00
9	08	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	1.370.756,00	1.270.000,00	1.000.000,00	1.050.000,00	1.100.000,00
10	09	OBRAZOVANJE	431.371,00	370.000,00	350.000,00	370.000,00	400.000,00
11	10	SOCIJALNA ZAŠTITA	549.256,00	505.000,00	500.000,00	520.000,00	530.000,00

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno juni, 2017.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Planirani, prosječni broj zaposlenih (državnih službenika i namještenika) u Općini Bugojno u 2017. godini je 92. Ukupno planirana potrošnja za bruto plaće i naknade zaposlenih u 2017. iznosi 2.316.000 KM dok je planirani iznos za 2018. godinu 2.330.000 KM, za 2019. godinu iznos bi se trebao povećati na 2.350.000 KM i za 2020. godinu 2.400.000 KM. Projicirani prosječan broj zaposlenih u Općini Bugojno za period 2018. - 2020. godinu je 90.

Materijalni troškovi

Ukupna izdvajanja za materijalne troškove Općine Bugojno procjenjuju se na 622.000 KM u 2017. god., 625.000 KM u 2018., 640.000 KM u 2019. godini i 650.000 KM u 2020. godini. Putni troškovi, nabavka materijala, komunalni izdaci, troškovi energije i ugovorene usluge su realno planirani i neizbježni kad je u pitanje kvalitetna i profesionalna usluga građanima, kao i potrebe Općinskog vijeća, mjesnih zajednica i ostalih korisnika.

Tekući transferi

Ukupna izdvajanja za tekuće transfere se procjenjuju u iznosu od 3.298.000 KM za 2017., 2.800.000 KM za 2018. godinu, 2.850.000 KM za 2019. godinu i 2.950.000 KM za 2020. godinu. Razlog pada iznosa za ovu namjenu u odnosu na prethodne godine leži u činjenici da očekivani pad ukupnih prihoda zahtjeva i mjere štednje za sve korisnike budžetskih sredstava dok su bruto plaće zaposlenih zakonski regulisane a materijalni troškovi za rad javne uprave i Općinskog vijeća su minimalno planirani. Uz mjere štednje, budžetsko programiranje je sigurno jedno od rješenja problema nerealne potrošnje korisnika. Po pitanju izrade programa potrošnje po kojima bi se finansirali svi korisnici budžetskih sredstava, potrebno je da se svi akteri uključe u proces planiranja i izrade dokumenta Budžeta kako bi se sredstva trošila realno, namjenski i transparentno. Kako bi se budžetsko programiranje realizovalo u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH i ostalim zakonskim propisima, potrebno je da sve potrošačke jedinice organa uprave (općinske službe) urade pojedinačne programe utroška sredstava za tekuće i kapitalne transfere i izdatke kako bi služba za finansije i inspeksijski nadzor mogla pratiti namjenski i transparentan utrošak sredstava iz Budžeta.

Kapitalni transferi i izdaci

Ukupna izdvajanja za kapitalne transfere i izdatke se procjenjuju u iznosu od 1.342.000 KM za 2017. godinu, 1.200.000 KM za 2018. god., 1.300.000 KM za 2019. godinu i 1.400.000 KM za 2020. godinu. Uzimajući u obzir planirano u dokumentu strategije razvoja Općine za period od 2011-2020. godine i uzimajući u obzir nepotpune zahtjeve korisnika za finansiranje 2018-2020 koje je Služba za finansije i inspekcijski nadzor zaprimila od nadležnih službi, iznosi za kapitalne transfere i izdatke za period 2018-2020 su ostali uglavnom na istom nivou u odnosu na protekle godine.

Infrastrukturni i kapitalni projekti i razvojni programi koje Općina planira realizovati za period 2018-2020. godine su navedeni u Nacrtu dokumenta strategije razvoja Općine za period 2011-2020. Najvažniji razvojni programi iz dokumenta Nacrta strategije razvoja Općine su: Izgradnja infrastrukture i podrška razvoju malih i srednjih preduzeća, poboljšanje tehnološke proizvodnje, razvoj poljoprivredne proizvodnje i kreiranje poslovnog okruženja za privlačenje investicija. Općina će nastojati da za period od 2018-2020. započne i završi veći dio projekata koji su planirani pod svakim pojedinačnim programom i u skladu sa svojim mogućnostima i nadležnostima. Izdaci za finansijsku imovinu se odnose na neraspoređeni višak prihoda i rashoda koji je projiciran u iznosu od 150.000 za 2018. godinu, 190.000 KM za 2019. i 300.000 KM za 2020. godinu a svrha je podmirivanje obaveza iz proteklih perioda.

Izdaci za otplate duga

Otplata kredita za period 2017.-2019. godine odnosi se na kredit kod Razvojne banke za rekonstrukciju Ulice Sultan Ahmeda koja je završena u roku u 2012. godini. Otplata kredita je planirana u iznosu od 77.000 KM za 2017, 2018 i 2019. godinu kad će biti okončana i zadnja rata otplate.

Budžetska potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji

Iz pregleda rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji vidljivo je da se najveći dio sredstava usmjerava prema aktivnostima općih javnih službi (regulisano zakonom) odnosno prema povećanju kvalitete usluga građanima kao i zaposlenju visoke stručne spreme u organu uprave. Potrošnja usmjerena prema stambeno-komunalnim aktivnostima je posebno značajna jer je prioritet Općine da kroz izgradnju infratrakture stvara preduslove za investicije i razvoj.

Za period od 2018. do 2020. planira se minimalno tj. realno povećanje potrošnje za sve aktivnosti.

***Napomena:** Usvojeni Budžet za 2017. godinu je urađen po novoj funkcionalnoj klasifikaciji COFOG, kako je i propisano novim Zakonom o Budžetima FBiH ("Službene novine FBiH", br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15) i Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta u FBiH (Sl..novine FBiH, broj: 60/14).*

3.3 Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama

Strateški cilj budžetskog korisnika, jedinstvenog organa uprave je blagovremeno i potpuno ostvarivanje programskih aktivnosti Načelnika Općine zajedno sa potrošačkim jedinicama odnosno općinskim službama.

Tabela 9. Pregled programa aktivnosti po potrošačkim jedinicama (službama) za period 2018-2020.

Lista programa aktivnosti korisnika	Plan za 2017.	PROJEKCIJE			Nosioč aktivnosti	Izvor finansiranja
		2018.	2019.	2020.		
1. Program aktivnosti Općinskog Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuću rezervu i izdatke za opremu	143.000	147.000	152.000	155.000	Načelnik	Vlastita sredstva
2. Program aktivnosti Stručne službe općinskog vijeća i Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge(posebno za rad vijećnika i komisija), parlamentarne partije, izbornu komisiju, nabavku opreme i rekonstrukciju zgrade Općine	1.344.500	1.350.000	1.360.000	1.380.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

3. Program aktivnosti Službe za civilnu zaštitu. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere i nabavku opreme	219.500	200.000	208.000	220.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
4. Program aktivnosti Službe za privredu, društvene djelatnosti i opću upravu <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere-posebni programi za sport, kulturu, NVO, obrazovanje, poduzetništvo, poljoprivredu i ostalo i izdatke za Opremu	3.340.500	3.000.000	3.080.000	3.180.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
5. Program aktivnosti Službe za urbanizam, građenje, geodetsko-katastarske i imovinsko pravne poslove. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, kapitalne izdatke i transfere i izdatke za opremu.	451.000	460.000	480.000	500.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
6. Program aktivnosti Službe za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj MZ <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere- posebni programi za transfere i subvencije, izdatke za nabavku stalnih sredstava, kapitalne transfere drugim nivoima vlasti, kapitalne transfere pojedincima	2.039.000	1.830.000	1.900.000	2.050.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
7. Program aktivnosti Službe za finansije i inspekcijski nadzor <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, druge tekuće transfere-povrat poreza, izdatke za opremu, otplatu kredita, izdatke za kamate i neraspoređeni višak prihoda i rashoda	531.500	533.000	540.000	580.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
UKUPNO	8.069.000	7.520.000	7.720.000	8.065.000		

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno, juni 2017.

Programi aktivnosti svih potrošačkih jedinica (**tabela 9.**) čine ukupnu programsku aktivnost jedinstvenog organa uprave kao budžetskog korisnika. Potrošačke jedinice odnosno Načelnik i općinske službe, kao korisnici budžetskih sredstava, su dužni da u sklopu navedenih programskih aktivnosti izrade pojedinačne programe koji će obuhvatiti sve tekuće i kapitalne transfere/subvencije pojedincima, udruženjima, javnim preduzećima i ustanovama klasifikovane po funkcionalnim kategorijama iz slijedećih oblasti: Opće javne usluge, odbrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine, stambeni i zajednički poslovi, zdravstvo, rekreacija-sport, kultura i religija, obrazovanje i socijalna zaštita.

4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno

Mjere za uspješnu fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine za period 2018-2020 :

- Restriktivna politika prema potrošnji Budžetskih sredstava
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava
- Jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, Javnih preduzeća i ustanova i ostalih korisnika)
- Provođenje reforme javne uprave, javnih preduzeća i ustanova
- Provođenja mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- Pобољшanje naplate poreznih i neporeznih prihoda
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Sprovođenje svih zakonskih i podzakonskih akata sa viših nivoa vlasti kao i usklađivanje svih pravnih regulativa općine sa važećim zakonima a koje nisu još uvijek usklađene.

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Općine s jedne strane, zatim analize objavljenih dokumenata okvirnog Budžeta sa viših nivoa vlasti i finansijskih zahtjeva korisnika Budžeta (djelomično dostavljeni od potrošačkih jedinica) s druge strane, ovim dokumentom okvirnog Budžeta Općine Bugojno predloženi su prioriteti

potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda korisnika Budžeta za 2018., 2019 i 2020.godinu.

***Napomena:** Ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda prikazan u tabeli 7. (Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2018. - 2020.)*

Pripremila:

Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno

Broj: 07-14-517/17

Bugojno, juni 2017. god.

NAČELNIK OPĆINE

Hasan Ajkunić, s.r.